

Adviesraad Sociaal Domein

College van B&W
Mevrouw M. van Zwieten
Postbus 15
3300 AA ZWIJNDRECHT

Zwijndrecht 25 mei 2023
Betreft: Advies herijking WMO beleid en verordening Maatschappelijke Ondersteuning

Geacht college,

De herijking van het WMO beleid en de verordening Maatschappelijke ondersteuning hebben wij verschillende keren besproken in onze overleggen met de verantwoordelijke ambtenaren van de gemeente Zwijndrecht. Wij stellen deze samenwerking erg op prijs. Op deze wijze konden wij al in een vroeg stadium meedenken. Op basis van de versie die in ons mei en juni zijn voorgelegd, hebben wij onderstaand advies opgesteld.

De integrale herijking van het Wmo-beleid was voor de inwonersadviesraad aanleiding om uitgebreid stil te staan bij de achterliggende visie en uitgangspunten van beleid. Dat betekent dat een deel van onze reactie beschouwend van aard is. De inwonersadviesraad hoopt dat de beleidsmakers (ambtelijk en politiek) zich opnieuw realiseren wat samenleving en overheid kunnen betekenen voor de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners van Zwijndrecht en Heerjansdam.

Het belang van het “voorveld”

In de “Vervolgnote herijking Wmo” komt de term “voorveld” aan de orde. We lezen ook varianten “voorliggend veld”, “voorkant”, en “lokaal veld”. Met het voorveld worden, als wij dat goed interpreteren, alle mogelijkheden en voorzieningen bedoeld die een beroep op maatwerkvoorzieningen kunnen beperken of zelfs overbodig maken.

Van meet af en aan is de dat bij de Wmo de bedoeling geweest; de samenleving probeert zelf oplossingen te vinden voor mensen die beperkingen ondervinden in hun zelfredzaamheid en participatie. In een samenleving leven en functioneren mensen niet alleen voor zichzelf, maar hebben ook aandacht voor een ander. In ons land en ook in onze gemeente zien wij een groot vermogen van de samenleving om maatschappelijke organisaties in het leven te roepen die mensen helpen bij het deelnemen aan de samenleving.

Het is een belangrijke taak van de gemeentelijke overheid om dergelijke maatschappelijke initiatieven te stimuleren en deze waar mogelijk en gewenst te faciliteren. De adviesraad is blij dat de herijkingsnotitie daar ook op inzet.

1. Laat het niet alleen bij mooie woorden en intenties blijven, maar voeg de daad ook bij het woord!

Daarnaast kan gelukkig een beroep op de gemeentelijke overheid worden gedaan, wanneer de mogelijkheden van maatschappelijke initiatieven ontoereikend zijn. Op basis van de Wmo 2015 is dat in de voorliggende verordening geregeld.

In de Wmo 2015 wordt in artikel 2.3.5 lid 3 aangegeven, wanneer iemand in aanmerking komt voor de maatwerkvoorziening: *“Het college beslist tot verstrekking van een maatwerkvoorziening ter compensatie van de beperkingen in de zelfredzaamheid of participatie die de client ondervindt, voor zover deze client deze beperking naar het oordeel van het college niet op eigen kracht, met een algemeen gebruikelijke voorziening, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn sociale net werk dan wel met gebruikmaking van algemene voorzieningen kan verminderen of wegnemen”*

In de notitie “Vervolgnote herijking WMO” is dit schematisch in de vorm van een trechter weergegeven. Hierin zijn de elementen uit de Wmo artikel 2.3.5 lid 3 opgenomen.

De algemeen gebruikelijke voorzieningen verdienen volgens de Inwonersadviesraad een plek naar boven in de trechter. Deze komen in de afweging altijd eerder aan de orde en zijn relatief eenvoudig te beoordelen.

Er zit een “vreemde eend” in de trechterbij: *Maatschappelijke nuttige activiteiten*. De aanwezigheid daarvan speelt vooral bij begeleiding. Daar wordt in de verordening overigens de term *“maatschappelijke initiatieven”* gebruikt. Wat hiermee wordt bedoeld lezen we nergens?

2. Het verdient aanbeveling van de Inwonersadviesraad meer duidelijkheid te geven over wat onder maatschappelijke initiatieven verstaan wordt .

In de Wmo is m.b.t. tot maatschappelijke initiatieven is het “right to challenge” opgenomen (artikel 2.6.7). Burgers nemen een deel van de uitvoering van de Wmo voor hun rekening, waardoor bij algemene maatregel van bestuur nadere regels kunnen worden geformuleerd.

Vermoedelijk wordt daarop niet gedomd, maar op voorzieningen uit het “voorveld”. In Zwijndrecht zijn er inderdaad tal van initiatieven die kunnen bijdragen aan zelfredzaamheid en participatie. Dat is zeker voor mensen met lichte problematiek een goede en passende oplossing.

Het is echter goed om binnen het voorveld onderscheid te maken tussen de voorzieningen en initiatieven die tot de formele beoordelingscriteria behoren en die waarbij dat niet het geval is. Bij de formele beoordeling van de aanvraag behoort de gemeente te kijken naar de formele criteria (Wmo 2.3.5 lid 3) en op basis daarvan een afweging te maken.

Daarmee is een andere categorie zeker niet onbelangrijk. Als iemand een probleem heeft met zelfredzaamheid of participatie en er is binnen Zwijndrecht een oplossing voorhanden los van de overheid, is dat natuurlijk prima en voor veel mensen verkieslijker dan het circuit van de Wmo-beoordeling in te gaan.

Het is noodzakelijk dat wijkteams en Wmo-consulenten op de hoogte zijn van alle maatschappelijke initiatieven. Dan kunnen zij in een gesprek met een ondersteuning vragende inwoner daarop wijzen. Als dat echter voor die inwoner niet passend is, kan hij een aanvraag bij de gemeente in het kader van de Wmo doen.

Voor een aantal mensen is het hebben van voldoende financiële middelen reden om geen beroep op de Wmo te doen. Toch is een aantal mensen die wel beschikken over voldoende middelen toch in staat om een beroep te doen op de Wmo.

3. Het zou goed zijn als er een inkomensafhankelijk toets zou worden uitgevoerd om de Wmo middelen uiteindelijk beschikbaar te hebben voor de mensen die het echt nodig hebben.

Duidelijkheid over de gehanteerde begrippen.

Voor de Inwoners adviesraadleden zijn bepaalde begrippen niet altijd duidelijk. Zij zijn een vertegenwoordiging van de inwoners en daarom zouden bepaalde begrippen meer duidelijkheid mogen hebben.

In de Wmo worden de belangrijkste begrippen gedefinieerd (artikel 1.1.1. begripsbepalingen) In veel gevallen is de definitie door jurisprudentie nader ingekleurd.

Een voorbeeld is het begrip “Algemene voorziening” In veel verordeningen is de definitie algemene voorzieningen uit artikel 1.1.1. overgenomen(aanbod van diensten, activiteiten dat zonder nader onderzoek...). Deze begripsbepaling moet echter in tegenhang worden gezien met de definitie van *aanbieder* (natuurlijke persoon op rechtspersoon die jegens het college gehouden is aan een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening aan te leveren) Een algemene voorziening in de zin van de Wmo kan alleen zo genoemd worden als het college zich met de aanbieder verbonden heeft.

4. De Inwonersadviesraad is blij, dat het begrip *algemene voorziening* in de verordening deze scherpste heeft gekregen.

Een was- en strijkservice of een maaltijdendienst is dus alleen een algemene voorziening als het college zich met de aanbieder verbonden heeft. Is dat laatste niet het geval, dan zijn dit soort voorzieningen zeker in het voorveld nuttig. Een Wmo-consulent kan dan bij een aanvraag minder stellig daar naar verwijzen.

Het begrip “algemeen gebruikelijke voorzieningen” komt in de begrippenlijst van de Wmo niet voor. Op basis van jurisprudentie is hier inmiddels voldoende duidelijkheid ontstaan.

5. In het algemeen bepleit de Inwonersadviesraad het gebruik van heldere, begrijpelijke taal en uitleg van begrippen die interpretabel zijn.

Toegankelijkheid van de woningen

In de herijkingsnotitie wordt terecht aandacht gevraagd voor een goede woon-zorgvisie. Nog steeds blijkt het soms nodig om in nieuwgebouwde woningen aanpassingen aan te brengen (op kosten van de gemeente/Wmo) die bij de bouw hadden meegenomen moeten worden. Als een woning wordt opgeleverd die niet simpel rolstoeltoegankelijk is, ben je als woningbouwcoöperatie of als projectontwikkelaar niet juist bezig.

Ook bij renovatieprojecten van bijvoorbeeld galerijflats moeten onnodig drempels worden verlaagd. Het VN-verdrag Handicap geeft tal van richtlijnen om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Aandacht verdient ook het realiseren van de berging van scootmobielen.

6. De adviesraad adviseert de gemeente Zwijndrecht om de woon-zorgvisie vast te stellen die gericht is op het bouwen van levensloopbestendige woningen die eenvoudig aanpasbaar zijn en deze visie ook in praktijk brengen.

Persoonsgebonden budget

In artikel 4.9 en 4.10 van de verordening wordt gesproken over de toegankelijkheid en het verkrijgen van een PGB. De inwonersadviesraad komt tot de conclusie dat de procedure om toegang te krijgen tot een PGB ingewikkeld en ondoorzichtig en niet causaal is.

7. De adviesraad adviseert de gemeente Zwijndrecht, de routes zoals beschreven in artikel 4.9 en 4.10 nog eens te doorlopen en het causale verband van de route goed op elkaar af te stemmen, zodat voor de inwoners de aanvraagprocedure inzichtelijker en eenvoudiger toegankelijk wordt.

Formele en informele hulp

Bij het verstrekken van een PGB voor huishoudelijke ondersteuning wordt onderscheid gemaakt tussen professionele en niet-professionele ondersteuning met onderscheiden tarieven. In de praktijk blijkt niet-professionele hulp tot misverstanden te leiden: "mijn hulp doet haar werk heel professioneel. "

8. De adviesraad adviseert om de meer gangbare vormen formele en informele hulp te gaan gebruiken. (In plaats van professionele en niet-professionele hulp).

Voorzieningen van mobiliteit

Het voorstel is om het aantal kilometers te maximaliseren tot 1500 kilometer per jaar. In individuele gevallen kan hiervan worden afgeweken als de individuele vervoersbehoefte aantoonbaar lager of hoger is dan 1500 km per jaar. Wij kunnen ons vinden in dit voorstel met de aanvulling:

9. De inwonersadviesraad adviseert om het aanvragen van meer kilometers zo eenvoudig mogelijk te maken, dus geen ingewikkelde formulieren/bureaucratie.

Om de belasting in de piekuren te verminderen wordt voorgesteld om de basistarieven te koppelen aan het Openbaar Vervoer in de regio en een korting toe te passen in de daluren.

10. De inwonersadviesraad kan zich vinden in dit voorstel.

Er wordt gesteld om de vergoeding voor het gebruik van de eigen auto te schrappen, omdat deze vervoerskosten onderdeel uitmaken van de algemeen gebruikelijke kosten die bij een regulier huishouden horen. We kunnen ons niet vinden in dit voorstel. Het betreft vooral ouders die een dure rolstoelbus hebben aangeschaft voor hun kind dat handelingsbegeleiding nodig heeft. Dit gaat veel verder dan het vervoer dat past bij een regulier huishouden. De kinderen waarom het gaat, kunnen niet met een gewone taxi. Ze hebben altijd begeleiding nodig ook tijdens vervoer.

11. De inwonersadviesraad adviseert deze passage niet over te nemen. We zijn van mening dat een relatief kleine groep de vergoeding moet behouden.

Tenslotte wil de inwonersadviesraad de gemeente Zwijndrecht (ambtenaren en college van B&W) complimenteren met de wijze waarop zij de verordening invulling hebben gegeven voor de inwoners Heerjansdam en Zwijndrecht. Het is goed om te zien dat weer een verbetering zichtbaar is bij de uitrol van de bijstelling van de verordening.

In afwachting van uw reactie,

Met vriendelijke groet,

Namens de Inwonersadviesraad Zwijndrecht,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M. van de Pol', with a horizontal line above the first part of the name.

M. van de Pol

voorzitter